EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 8.11.2006
KOM(2006) 672 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

ÜHINEMISEELSE ABI RAHASTAMISVAHEND (IPA) MITMEAASTANE SUUNAV FINANTSRAAMISTIK AASTATEKS 2008–2010

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

ÜHINEMISEELSE ABI RAHASTAMISVAHEND (IPA) MITMEAASTANE SUUNAV FINANTSRAAMISTIK AASTATEKS 2008–2010

Sissejuhatus

Uue 2007.–2013. aasta finantsraamistiku ettevalmistamise raames esitas komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule 2004. aasta septembris ettepaneku luua uus ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA). IPA loomist käsitlev nõukogu määrus (EÜ) nr 1085/2006 võeti vastu 17. juulil 2006. aastal.

IPA eesmärk on eesmärgipärase abi pakkumine riikidele, kes on kandidaadid või potentsiaalsed kandidaadid ELi liikmeks saamisel. Et iga riik saavutaks oma eesmärgi kõige tõhusamal moel, koosneb IPA viiest erinevast rahastamisvahendist: üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise, piiriülese koostöö, regionaalarengu, inimressursside arendamise ja maaelu arengu rahastamisvahendid. Regionaalarengu, inimressursside arendamise ja maaelu arenguga seotud meetmed on kandidaatriikidele kättesaadavad vastavate rahastamisvahendite all, mille eesmärk on valmistada ette ELi ühtekuuluvus- ja põllumajanduspoliitika rakendamist pärast ühinemist. Selleks peab riik olema piisavalt haldussuutlik ja omama vastavaid struktuure, et vastutada abi haldamise eest. Potentsiaalsete kandidaatriikide puhul rakendatakse kõnealuseid meetmeid üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamise rahastamisvahendi kaudu.

Ühinemiseelse abi rahastamisvahendi mitmeaastase suunava finantsraamistiku (MIFF) eesmärk on anda vastavalt IPAt käsitleva määruse (EÜ) 1085/2006 artiklile 5 teavet ühinemiseelse abi jaoks eraldatavate vahendite komisjoni ettepaneku kohase suunava jaotuse kohta. See ühendab laienemispaketi poliitilist raamistikku eelarvemenetlusega. Iga abisaaja riigi jaoks koostatud mitmeaastastes suunavates planeerimisdokumentides (MIPD), mille kaudu ühinemiseelne abi kõnealusele riigile edastatakse, võetakse arvesse MIFFis välja pakutud suunavat jaotust.

MIFFi aluseks on kolmeaastane jooksev programmitsükkel. Tavaolukorras esitatakse aastate N, N+1 ja N+2 MIFF aasta N-2 viimases kvartalis osana laienemispaketist, mis kujutab endast ettepaneku kohast paketis endas seatud poliitiliste prioriteetide finantstõlgendust, võttes arvesse finantsraamistikku.

Viivituste tõttu 2007.–2013. aasta finantsraamistiku kinnitamisel ning IPAt käsitleva määruse vastuvõtmisel ei olnud võimalik esitada 2007.–2009. aasta MIFFi kõnealuse ajavahemiku jooksul. Käesolev ühinemiseelse abi rahastamisvahendi mitmeaastane suunav finantsraamistik, mis hõlmab aastaid 2008–2010, on seetõttu esimene IPAle toetuv MIFF ning sellega kinnitatakse ka 2007. aasta andmed, mis esitati nõukogule ja parlamendile komisoni 2007. aasta esialgse eelarveprojektiga. Selles väljendub ühinemiseelse abi jaotamine riikide ja rahastamisvahendite lõikes ning samuti regionaal- ja horisontaalsetele programmidele ning toetuskuludele eraldatud vahendid

Poliitiline ja strateegiline raamistik

Ühinemiseelse perioodi üldised poliitilised prioriteedid on sätestatud Euroopa ja ühinemispartnerlustega, kandidaatriike käsitlevates aruannetes ning laienemispaketti kuuluvates, igal aastal nõukogule ja Euroopa Parlamendile esitatavates laienemisstrateegiates.

Käesolev MIFF koostati 2006. aasta laienemispaketi alusel. Läbirääkimiste alustamine Türgi ja Horvaatiaga 2005. aasta oktoobris, otsus anda endisele Jugoslaavia Makedoonia Vabariigile kandidaatriigi staatus ning samuti meeldetuletus, et ülejäänud Lääne-Balkani riigid on Euroopa Liidu potentsiaalsed kandidaatriigid, moodustavad üldise poliitilise konteksti.

Lääne-Balkani riigid on ELi jaoks suur väljakutse. On vaja näidata, et laienemispoliitika abil võib saavutada muutusi regioonis, kus riigid on nõrgad ja ühiskond lõhestunud. Reformide jätkumise seisukohalt on ülimalt oluline, et nendel riikidel on usutav poliitiline perspektiiv ELiga liitumiseks. Samas on selge, et need riigid saavad ühineda ainult juhul, kui kõik tingimused on täidetud.

Hetkel ei ole ette näha laienemist, kus suur hulk riike ühineks samal ajal. Türgiga peetavad ühinemisläbirääkimised on pikaajaline protsess. Lääne-Balkan koosneb väiksematest riikidest, kelle valmisolek Euroopa Liiduga ühinemiseks on erineval tasemel. Et uued liikmesriigid integreeruksid Euroopa Liitu probleemideta, peab edasine laienemine toimuma tempos, mis sõltub iga riigi edusammudest rangete tingimuste täitmisel. EL on kehtestanud liikmeks saamisele poliitilised ja majanduslikud kriteeriumid, samuti kriteeriumid, mis käsitlevad liikmelisusega seotud kohustusi ning ELi õigusaktide ja poliitika rakendamise ning jõustamisega seotud haldussuutlikkust.

Lootus jõuda suhetes Euroopa Liiduga ühest etapist teise on riikidele tugev motivatsioon muutuste läbiviimiseks ja ELi standardite ja väärtuste omaksvõtmiseks. Liikumine ühinemise suunas on juba iseenesest suure väärtusega, isegi kui liitumine on veel aastate kaugusel. See tee on sageli raske, seetõttu on ülimalt oluline, et EL oleks protsessiga kogu aeg seotud ning sooviks saavutada tulemusi.

Strateegiline rahastamisprogramm

1. Vahendite jaotamine riikide lõikes

2007.–2013. aasta finantsraamistikku käsitlevate läbirääkimiste tulemusena kohustus komisjon tagama, et ükski abisaaja riik ei saa 2007. aastal vähem abi kui ta sai 2006. aastal. Selle alusel arvutati välja abi suurus. Lisaks sellele otsustati, et Bosnia ja Hertsegoviinale ning Albaaniale eraldatakse sama palju vahendeid kui nad aastatel 2004–2006 keskmiselt aastas said. Sellega võetakse arvesse asjaolu, et nimetatud aastatel oli rahastamine koondunud 2004. aastasse.

Varem on vajaduste ja mõju kaudse näitajana esitatud eraldised inimese kohta. Iga Lääne-Balkani riik saab vastavalt kõnealusele meetmele vähemalt 23 eurot inimese kohta, mis vastab aastatel 2004–2006 CARDS programmi raames keskmiselt inimese kohta saadud summale.

Horvaatia ja endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi kui kandidaatriikide puhul kavandatakse 2008. aastaks üle 30 euro inimese kohta (2004. aasta hindades).

Türgi puhul, võttes arvesse riigi suurust ja suutlikkust abi vastu võtta, toimub ajavahemikus 2007–2013 abi andmises järkjärguline suurenemine.

Jaotamisprotsessis on iga riigi vajadusi ja suutlikkust abi vastu võtta arvestatud.

2. Jaotamine rahastamisvahendite lõikes

Rahastamisvahenditest eraldatavate vahendite kandidaatriikide vahelise jaotuse arvutamisel uuriti kõigepealt, kuidas on sarnased meetmed varem Phare, ISPA ja SAPARDi raames jaotunud. Sellest tulenevalt on arvesse võetud praeguste kandidaatriikide haldussüsteemide valmisolekut ja vajadust viia II rahastamisvahendi rahastamine vastavusse rahastamisega, mida Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) teeb rubriigist 1b, kuna see on seotud liikmesriikide piiriülese koostööga.

Andmete esitamine

Alltoodud tabelis on andmed esitatud *jooksevhindades* ja *miljonites eurodes*. Tabelis on näidatud eraldised riikide ja rahastamisvahendite lõikes, samuti regionaalsetele ja mitut riiki hõlmavatele programmidele ja toetuskuludeks eraldatud vahendid. Kosovole[1] eraldatud vahendid on vastavalt praegusele tavale esitatud eraldi ja neid käsitletakse eraldi MIPDis.

a) Toetuskulud

Lisaks IPA vahendite rakendamiseks vajalikule toetusele peavad toetuskulud hõlmama ka eelnevate ühinemiseelsete toetuste järkjärgulist kaotamist, sealhulgas Bulgaariale ja Rumeeniale antud abi.

b) Regionaalsete ja horisontaalsete programmide toetamine

Regionaalne ja mitut riiki hõlmav programm hakkab sisaldama meetmeid, mis sarnanevad CARDSi regionaalprogrammides ja Phare mitut riiki hõlmavates abiprogrammides ning Türgi ühinemiseelsetes vahendites sisalduvatele meetmetele. Rahastamise tase võimaldab mõlemat liiki meetmeid. 2006. aastast alates on rahvusvahelised rahastamisasutused suurendanud oma osalust ühinemiseelses protsessis, sealhulgas uues energiatõhususe rahastamisvahendis. Arvud peegeldavad suurenenud vajadust selliste programmide järele. Ajutiste tsiviilvalitsuste järkjärgulist kaotamist rahastatakse samuti kõnealustest vahenditest. Kõnealustest vahenditest rahastatud programmid täiendavad riiklikke programme ja on abikõlblikud ainult siis, kui nad annavad ühinemiseelsele protsessile lisaväärtust.

---

[1] Vastavalt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni julgeolekunõukogu 10. juuni 1999. aasta resolutsioonis nr 1244 määratletule ja tunnistades kehtetuks otsuse nr 2004/520/EÜ (2006/56/EÜ).

Mitmeaastane suunav finantsraamistik:
Ühinemiseelse abi rahastamisvahendi jaotus
aastateks 2008–2010 riikide ja rahastamisvahendite lõikes

Riik	*Rahastamisvahend*	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
TÜRGI	Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamine	252,2	250,2	233,2	211,3
	Piiriülene koostöö	6,6	8,8	9,4	**9,6**
	Regionaalareng	167,5	173,8	182,7	**238,1**
	Inimressursside arendamine	50,2	52,9	55,6	**63,4**
	Maaelu arendamine	20,7	53,0	85,5	**131,3**
	Kokku	**497,2**	**538,7**	**566,4**	**653,7**
HORVAATIA	Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamine	47,6	45,4	45,6	**39,5**
	Piiriülene koostöö	9,7	14,7	15,9	**16,2**
	Regionaalareng	*44,6*	47,6	49,7	**56,8**
	Inimressursside arendamine	11,1	12,7	14,2	**15,7**
	Maaelu arendamine	25,5	25,6	25,8	**26,0**
	Kokku	**138,5**	**146,0**	**151,2**	**154,2**
Endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik	Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamine	41,6	39,9	38,1	**36,3**
	Piiriülene koostöö	4,2	5,3	5,6	**5,7**
	Regionaalareng	7,4	12,3	20,8	**29,4**
	Inimressursside arendamine	3,2	6,0	7,1	**8,4**
	Maaelu arendamine	2,1	6,7	10,2	**12,5**
	Kokku	**58,5**	**70,2**	**81,8**	**92,3**

SERBIA	Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamine	178,5	179,4	182,6	**186,2**
	Piiriülene koostöö	8,2	11,5	12,2	**12,5**
	Kokku	**186,7**	**190,9**	**194,8**	**198,7**
MONTENEGRO	Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamine	27,5	28,1	28,6	**29,2**
	Piiriülene koostöö	3,9	4,5	4,7	**4,8**
	Kokku	**31,4**	**32,6**	**33,3**	**34,0**
KOSOVO	Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamine	60,7	62,0	63,3	**64,5**
	Piiriülene koostöö	2,6	2,7	2,8	**2,8**
	Kokku	**63,3**	**64,7**	**66,1**	**67,3**
BOSNIA JA HERTSEGOVIINA	Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamine	58,1	69,9	83,9	**100,7**
	Piiriülene koostöö	4,0	4,9	5,2	**5,3**
	Kokku	**62,1**	**74,8**	**89,1**	**106,0**
ALBAANIA	Üleminekuabi ja institutsioonide väljaarendamine	54,3	61,1	70,9	**82,7**
	Piiriülene koostöö	6,7	9,6	10,3	**10,5**
	Kokku	**61,0**	**70,7**	**81,2**	**93,2**
Riikide programmid kokku		**1098,7**	**1188,6**	**1263,9**	**1399,4**
Regionaalsed ja horisontaalsed programmid		**100,7**	**140,7**	**160,0**	**157,7**
HALDUSKULUD		**55,8**	**54,0**	**56,5**	**64,6**
KOKKU		**1255,2**	**1383,3**	**1480,4**	**1621,7**

Arvud on miljonites eurodes, jooksevhindades.